

Vreme: 06.07.2026 12:27

Medij: bif.rs

Link: <https://bif.rs/2026/07/cbam-je-prvi-test-srbiji-je-potrebna-zelena-industrijska-politika-koja-moze-da-sprovede>

Autori: bifadmin

Teme: Evropska unija i Srbija (odnosi)

Naslov: CBAM je prvi test: Srbiji je potrebna zelena industrijska politika koja može da se sprovede

7996

Srbija će CBAM test možda i položiti, ali je od prave zelene industrijske politike i dalje daleko. Regulativa koja se odnosi na CBAM i domaću cenu ugljenika usvaja se, iako u rokovima koji su za kompanije veoma napeti. Najveći deo potrebnog okvira već postoji, ali pojedina podzakonska rešenja i praktične procedure i dalje nedostaju. Kratkoročno, najveći problem biće verifikacija podataka koje kompanije dostavljaju [EU](#) kupcima i deklarantima. Dugoročno, ključni izazovi su nedovoljno razvijena (zelena) industrijska politika i neuverljiv tempo energetske tranzicije, dok se mogućnost uključivanja EPS-a u sistem ekvivalentan [EU](#) ETS-u nadvija kao velika horizontalna pretnja privredi, domaćinstvima i javnim finansijama. To je glavna poruka konferencije "CBAM je samo prvi test: Zašto je Srbiji potrebna zelena industrijska politika?", koju je CEVES organizovao u saradnji sa Privrednom komorom Srbije, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo - Zapadni Balkan. Srbija će CBAM test možda i položiti, ali je od prave zelene industrijske politike i dalje daleko. Regulativa koja se odnosi na CBAM i domaću cenu ugljenika usvaja se, iako u rokovima koji su za kompanije veoma napeti. Najveći deo potrebnog okvira već postoji, ali pojedina podzakonska rešenja i praktične procedure i dalje nedostaju. Kratkoročno, najveći problem biće verifikacija podataka koje kompanije dostavljaju [EU](#) kupcima i deklarantima. Dugoročno, ključni izazovi su nedovoljno razvijena (zelena) industrijska politika i neuverljiv tempo energetske tranzicije, dok se mogućnost uključivanja EPS-a u sistem ekvivalentan [EU](#) ETS-u nadvija kao velika horizontalna pretnja privredi, domaćinstvima i javnim finansijama. To je glavna poruka konferencije "CBAM je samo prvi test: Zašto je Srbiji potrebna zelena industrijska politika?", koju je CEVES organizovao u saradnji sa Privrednom komorom Srbije, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo - Zapadni Balkan. Miodrag Milosavljević, zamenik direktora Fondacije za otvoreno društvo - Zapadni Balkan, ističe da je važno da CBAM ne razumemo samo kao pretnju. On jeste pritisak, ali je istovremeno i rano upozorenje. Pokazuje nam gde su slabosti našeg razvojnog modela i kako moramo brže, pametnije i koordinisanije da delujemo. Ako ga shvatimo ozbiljno, CBAM može biti prvi test sposobnosti Srbije i ostatka regiona da pređe iz logike prilagođavanja tuđim pravilima u logiku oblikovanja sopstvene razvojne strategije. Zato nam je potrebna zelena industrijska politika. Ne kao još jedan strateški dokument koji će ostati na polici, već kao praktičan okvir koji povezuje energetiku, industriju, obrazovanje, inovacije, finansije i lokalni razvoj. [Evropska unija](#) je kroz CBAM upravljanje karbonskom intenzivnošću pretvorila u uslov pristupa njenom tržištu. Od 2026. godine CBAM više nije samo režim izveštavanja, već ulazi u fazu finansijske izloženosti za proizvode iz sektora gvožđa i čelika, aluminijuma, đubriva, cementa, vodonika i električne energije. Formalna obaveza ostaje na [EU](#) uvozniciima i ovlašćenim CBAM deklarantima, ali srpske kompanije moraju da obezbede podatke o emisijama po proizvodu, metodologiju, verifikaciju, dokaz o plaćenju ceni ugljenika i dokumentaciju koju kupci mogu da koriste. "Ovaj proces se neće zaustaviti zbog geopolitike. Ko god da trlja ruke i čeka da ovo prođe, vara se", poručio je Siniša Mitrović, savetnik predsednika Privredne komore Srbije i rukovodilac Centra za cirkularnu ekonomiju. Prema CEVES izveštaju predstavljenom na konferenciji, izvoz industrijske CBAM robe iz Srbije u [EU](#), bez električne energije, iznosio je oko 1,44 milijarde evra u 2025. godini. Izloženost je najveća u gvožđu i čeliku, sa 930,8 miliona evra izvoza, i aluminijumu, sa 401,1 milion evra, dok su đubriva dodala 103,3 miliona evra. Ovim procesom pogođeno je između 500 i 2.000 kompanija, direktno ili kroz lance vrednosti, a čist trošak

Vreme: 06.07.2026 12:27

Medij: bif.rs

Link: <https://bif.rs/2026/07/cbam-je-prvi-test-srbiji-je-potrebna-zelena-industrijska-politika-koja-moze-da-sprovede>

Autori: bifadmin

Teme: Evropska unija i Srbija (odnosi)

Naslov: CBAM je prvi test: Srbiji je potrebna zelena industrijska politika koja može da se sprovede

CBAM-a za 2026. godinu procenjuje se na oko 120 miliona evra. Učesnici su naglasili da je CBAM mnogo više od običnog poreza i da već menja poslovne odnose. [EU](#) kupci od srpskih kompanija traže procene ugrađenih emisija, metodologiju, status verifikacije i informacije o plaćenju ceni ugljenika. Kompanije sa nižim stvarnim emisijama mogu izgubiti konkurentsku prednost ako podaci nisu prikazani po proizvodu, verifikovani i prihvaćeni od kupca. Ugovorne klauzule sve češće prebacuju buduće CBAM troškove, rizik default vrednosti i verifikacioni rizik nazad na izvoznike. Stanislava Simić, direktorka Asocijacije srpske energetske intenzivne industrije, ukazala je da se industrija intenzivno priprema za CBAM, ali da ključni izazov nije samo popunjavanje izveštaja. Prema njenoj oceni, Srbiji je potreban ambijent koji omogućava investicije i dekarbonizaciju, uključujući predvidiv regulatorni okvir, pristup zelenoj energiji, korišćenje alternativnih goriva i sekundarnih sirovina, reformu upravljanja otpadom i vraćanje sredstava prikupljenih kroz takse privredi kroz odgovarajuće projekte. Ljubica Drake, generalna menadžerka za zaštitu životne sredine u HBIS Serbia, naglasila je da CBAM nije izazov jedne kompanije, već države u celini, posebno zato što kompanije moraju da povežu podatke na nivou postrojenja sa podacima po proizvodu, obezbede verifikaciju i istovremeno planiraju skupe investicije. Ona je ukazala i da administrativne prepreke, sporo izdavanje dozvola i nepostojanje jasnog strateškog plana ozbiljno otežavaju dekarbonizaciju čak i velikim kompanijama. Energetska tranzicija predstavljena je kao najveći sistemski izazov. Potrebna ulaganja javnog sektora i državnih energetskih preduzeća procenjuju se na više od 20 milijardi evra do 2030. godine, dok se već kod postojećih prioritetnih energetskih projekata javljaju kašnjenja u pripremi, problemi sa projektnom dokumentacijom, imovinsko-pravnim pitanjima i značajnim uvećanjem troškova. U tom kontekstu, direktni CBAM trošak za izvoz električne energije ocenjen je kao manji problem od mogućeg uključivanja EPS-a u sistem ekvivalentan [EU](#) ETS-u. Ljubo Mačić, ekspert za energetski sektor, upozorio je da bi taj scenario, u zavisnosti od cene CO2, mogao da stvori godišnji trošak reda veličine 2-3 milijarde evra, što EPS i potrošači u ovom trenutku ne bi mogli da podnesu bez jasne mape puta za dekarbonizaciju i podrške [EU](#). Konferencija je ukazala i na slabost domaće industrijske politike. Srbija ima razvijenu praksu privlačenja velikih investicija, ali nema dovoljno snažan sistem za široko unapređenje domaćih kompanija, MSP i dobavljača. Aleksandar Goračinov, direktor SME Hub projekta, ukazao je da mala i srednja preduzeća moraju da savladaju niz prethodnih koraka pre nego što mogu aktivno i efikasno da se bave CBAM-om i dekarbonizacijom, od kvaliteta upravljanja i internih procedura do podataka, finansijskog planiranja i sposobnosti da odgovore na zahteve kupaca. Ognjen Popović iz Ministarstva finansija ukazao je da trošak CBAM-a nije dovoljan pokazatelj ukupnog izazova i da se pitanju mora pristupiti holistički, kroz investicije, konkurentnost, finansiranje, energetski sektor i pristup evropskim fondovima za dekarbonizaciju. Naglasio je da su za otključavanje tih sredstava potrebni i spremnost domaćih institucija i dogovor sa [EU](#), jer bez podrške [EU](#) Zapadni Balkan rizikuje da ostane daleko iza. Popović je najavio i da Beogradska berza testira platformu za kupovinu ugljeničnih jedinica, koja bi kompanijama omogućila da finansijski upravljaju CBAM rizikom. Zaključak konferencije je da Srbija ne može čekati da evropska pomoć reši domaće operativne praznine. U narednoj fazi potrebno je završiti preostala podzakonska akta za primenu zakona o ceni ugljenika, uspostaviti dokaz o plaćenju domaćem porezu koji [EU](#) deklaranti mogu da koriste, otvoriti vidljive budžetske linije za dekarbonizaciju u budžetu za 2027. godinu, usvojiti definiciju zelenih poslova i pripremiti jasnu mapu puta za elektroenergetski sektor. Zbog kompleksnosti i značaja, zelena tranzicija mora biti podignuta na viši politički nivo. Foto: CEVES Foto: CEVES

